

ΔΥΟ ΕΛΛΗΝΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

Ο καθηγητής Γεώργιος Χρούσος και η καθηγήτρια Χριστίνα Κανακά, συνομιλούν για την επιστήμη και τον άνθρωπο, αλλά και για την εμπειρία τού να βρίσκεσαι στο τιμόνι μιας κλινικής που προσφέρει στα παιδιά άριστη ιατρική - και όχι μόνο - φροντίδα.

Γεώργιος Χρούσος - Χριστίνα Κανακά

ΔΥΟ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΠΟΥ ΟΔΗΓΟΥΝ ΤΗΝ ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΗ

Στην Ελένη Ξενάκη

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΧΡΟΥΣΟΣ Ο καθηγητής Γεώργιος Χρούσος υπήρξε Διευθυντής της Α΄ Παιδιατρικής Κλινικής της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών. Σήμερα είναι Διευθυντής του Ερευνητικού Πανεπιστημιακού Ινστιτούτου Υγείας Μπτέρας – Παιδιού και Ιατρικής Ακρίβειας, ενώ κατέχει την έδρα της UNESCO στην Εφηβική Υγεία και Ιατρική από το 2010. Επέστρεψε στην Ελλάδα φεύγοντας από τα μεγαλύτερα ερευνητικά κέντρα και πανεπιστήμια της Βορείου Αμερικής, και ανέλαβε το 2000 τακτικός καθηγητής της Παιδιατρικής στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Στη δίνη της κρίσης έδωσε τις δικές του απαντήσεις στις προκλήσεις, προσπαθώντας να συγκρατήσει εξέχοντες νέους επιστήμονες υγείας και γιατρούς στην Πανεπιστημιακή Κλινική και στα Εργαστήριά της. Το σύνδρομο αντίστασης στην κορτιζόλη φέρει το όνομα «Chrousos Syndrome».

ΚΑΝΑΚΑ-ΓΑΝΤΕΝΒΕΙΝ Η Χριστίνα Κανάκα-Gantenbein, Καθηγήτρια Παιδιατρικής – Παιδιατρικής Ενδοκρινολογίας και Νεανικού Διαβήτη, είναι σήμερα Διευθύντρια της Α΄ Παιδιατρικής Κλινικής του Πανεπιστημίου Αθηνών. Ειδικεύθηκε στην Παιδιατρική σε Πανεπιστημιακές Παιδιατρικές Κλινικές της Γερμανίας και της Ελβετίας (Freiburgim Breisgau και Inselspital Βέρνης, Ελβετίας), καθώς και στην Παιδιατρική Ενδοκρινολογία σε Πανεπιστημιακές Παιδιατρικές Κλινικές της Γαλλίας και της Ελβετίας (Νοσοκομείο Robert Debre στο Παρίσι, Πανεπιστημιακή Παιδιατρική Κλινική Inselspital Βέρνης και Πανεπιστημιακή Παιδιατρική Κλινική της Γενεύης, στην Ελβετία). Το κλινικό, εκπαιδευτικό και ερευνητικό της έργο είναι πολυπληθές, πολυσχιδές και διαρκές

Ποιος είναι ο ρόλος του παιδίατρου σήμερα;

Γ.Χ. Είναι ένας ρόλος πολύπλοκος, που συμπεριλαμβάνει όχι μόνο την πρωτοβάθμια φροντίδα του παιδιού και του εφήβου, αλλά και την ιατρική συμβουλευτική για όλη την οικογένεια. Ανάπτυξη του παιδιού, πρόληψη, διάγνωση, θεραπεία, προετοιμασία της εγκύου, διδασκαλία γονέων, συνεργασία με τους ειδικούς και με τους εκπαιδευτικούς είναι από τους κύριους ρόλους του/της παιδίατρου.

Χ.Κ. Ο ρόλος του παιδίατρου είναι, ουσιαστικά, ο ρόλος του οικογενειακού ιατρού, του συμβούλου της οικογένειας, της ανατροφής των παιδιών, της εξομάλυνσης εντάσεων μεταξύ των συζύγων. Δεν φροντίζει μόνο να απαλύνει και να εξαλείψει την ασθένεια, φροντίζει να διατηρήσει τόσο τη σωματική υγεία των παιδιών, όσο και την ψυχική.

Μιλήστε μας για τον ρόλο της μπτέρας στην ανατροφή του παιδιού και τη σημασία της εκπαίδευσής της, αλλά και της στήριξής της από την πολιτεία, ειδικά των ευπαθών ομάδων.

Γ.Χ. Ο ρόλος της μπτέρας είναι πολυσχιδής και πάνω σε αυτόν βασίζονται η επιβίωση, η πρόοδος, η εξέλιξη και η ανάπτυξη μιας κοινωνίας. Ας μην ξεχνάμε ότι η ενσυναίσθηση, που είναι η βάση της αγάπης, της δικαιοσύνης και της κάθε αρετής, γεννιέται από τη σχέση μπτέρας και παιδιού. Η «γία» είναι καλύτερη επένδυση που μπορεί να κάνει μια κοινωνία για το μέλλον της.

Χ.Κ. Ο ρόλος της μπτέρας σε όλες τις κοινωνίες και σε όλες τις εποχές είναι η αυταπάρνηση και η αμέτρητη, ανιδιοτελής προσφορά στο παιδί της, δίνοντάς του τις ουσιαστικές αξίες και τους ευγενείς στόχους. Ο ρόλος της μπτέρας στην ανατροφή του παιδιού της είναι δύσκολος στις μέρες μας, σε μια εποχή που η φωνή των μέσων μαζικής επικοινωνίας, του διαδικτύου, του κύκλου των φίλων του παιδιού είναι πολύ πιο δυνατή από τη δική της νοηθεία. Έχει αποδειχθεί ότι η εκπαίδευση της μπτέρας αντανακλάται και στην ψυχοσυναισθηματική ισορροπία του παιδιού της. Γι' αυτό έχει μεγάλη σημασία σε κάθε κοινωνία να υποστηριχθούν οι μπτέρες, ειδικότερα των ευπαθών ομάδων, ώστε με αυτοπεποίθηση να δίνουν το σωστό παράδειγμα και πρότυπο στα παιδιά τους.

Υπάρχει αισιοδοξία σήμερα όσον αφορά τις νεοπλασματικές ασθένειες στα παιδιά;

Γ.Χ. Υπάρχει μεγάλη αισιοδοξία, που βασίζεται όχι μόνο στην ήδη υπάρχουσα διαγνωστική και θεραπευτική επιτυχία κακοήθων νόσων στα παιδιά, αλλά και στις νέες τεχνολογίες που απορρέουν από τη ραγδαία πρόοδο της βασικής έρευνας. Η μοριακή διάγνωση ακριβείας και η πρόσφατη εφαρμογή γενικών και

Ο ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΧΡΟΥΣΟΣ
ΜΑΣ ΑΠΑΝΤΑ

**Τι επιθυμείτε να συμπληρώ-
νει τη φράση «Η Πανεπιστη-
μιακή Κλινική του Αγία Σοφία
επί Χρούσου...»;**

Ενδιαφέρουσα ερώτηση. Η πρώτη απάν-
τηση που μου έρχεται στο μυαλό είναι: «...
έφτασε στον 21ο αιώνα!»

**Τι βλέπετε μπροστά σας, ως
Διευθυντής του Ερευνητικού
Πανεπιστημιακού Ινστιτούτου
Υγείας Μητέρας - Παιδιού
και Ιατρικής Ακρίβειας;**

Το όνειρό μου είναι να γίνει, μαζί με την
Κλινική, το κέντρο της έρευνας για τα
παιδιά, τους γονείς και τις οικογένειές
τους, που θα χρησιμοποιεί τις τελευταίες
έννοιες της ιατρικής και της τεχνολογίας
όχι μόνο για τη διάγνωση και τη θεραπεία
νόσων, αλλά και για τη δημιουργία νέας
γνώσης, που θα διδάσκει και θα εξυπηρε-
τεί όλη την ανθρωπότητα.

εξειδικευμένων μεθόδων ανοσοθεραπείας νεοπλασιών
απαρτίζουν μόνο το πρώτο βήμα στην αντιμετώπιση
του καρκίνου. Στα επόμενα χρόνια αναμένεται πλήρης
ίαση, χωρίς χρόνια τοξικότητα.

Χ.Κ. Ναι, υπάρχει αισιοδοξία στις μέρες μας ότι η
πρόγνωση των νεοπλασματικών παθήσεων στα παιδιά
είναι πλέον σημαντικά καλύτερη, με ίαση σε σημαντι-
κό ποσοστό των ασθενών.

Σακχαρώδης διαβήτης τύπου 1:

Τι φέρνει το άμεσο μέλλον; Μέχρι τότε;

Γ.Χ. Ο σακχαρώδης διαβήτης είναι μια αυτοάνοση
νόσος, η οποία οφείλεται στην καταστροφή των βήτα
κυττάρων του παγκρέατος που παράγουν την ινσουλί-
νη. Αυτή τη στιγμή υπάρχουν δύο σημαντικές προόδους
στη θεραπεία του διαβήτη. Πρώτον, η θεραπεία με
αυτόματο μηχανικό πάγκρεας κλειστού κυκλώματος,
που παίζει τον ρόλο του φυσιολογικού παγκρέατος,
και δεύτερον, η χρήση μεθόδων που χρησιμοποιούν
τεχνολογίες βλαστοκυττάρων για την πλήρη αναγέν-
νηση του παγκρέατος και την ίαση του διαβήτη.

Χ.Κ. Όταν κανείς γυρνάει πίσω στον χρόνο, συνει-
δητοποιεί πόσα σημαντικά βήματα έχουν γίνει στην
αντιμετώπιση του σακχαρώδους διαβήτη στα παιδιά.
Το άμεσο μέλλον φέρνει μια σημαντική βελτίωση στη
ρύθμιση των παιδιών με διαβήτη και μεγαλύτερη
ευελιξία στην καθημερινότητά τους, με σημαντική
αποφυγή των μακροχρόνιων επιπλοκών. Φαίνεται ότι
η λύση μέσω του «τεχνητού παγκρέατος» βρίσκεται
ορατή στο άμεσο μέλλον.

**Οι νέοι γιατροί έχουν μπει στη λογική και
στην πράξη της Evidence-Based Medicine
(Τεκμηριωμένη Ιατρική);**

Γ.Χ. Σίγουρα. Όλη τους η εκπαίδευση βασίζεται στην
Τεκμηριωμένη Ιατρική. Σήμερα υπάρχει χρήσιμη πλη-
ροφορία, που βελτιώνεται καθημερινά και είναι προ-
σβάσιμη μέσω του διαδικτύου. Η γνώση του τρόπου
αναζήτησης πληροφορίας και της αγγλικής γλώσσας
είναι πλέον απαραίτητη.

Χ.Κ. Είναι και δική μας ευθύνη, ως πανεπιστημιακών
δασκάλων, να τονίζουμε τη σημασία της τεκμηριωμέ-
νης εξάσκησης της ιατρικής στις μέρες μας. Οι νέοι
μας γιατροί πρέπει να συνειδητοποιήσουν ότι μόνο τα

ΔΥΟ ΕΛΛΗΝΕΣ
ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

σωστά κριτήρια χρήσης θεραπειών
και ο εξορθολογισμός των απαιτούμε-
νων εξετάσεων θα προσφέρουν την
καλύτερη αντιμετώπιση κάθε ασθέ-
νειας. Είναι γεγονός ότι οι νέοι μας
γιατροί έχουν υιοθετήσει κατά πολύ
αυτή την πρακτική.

**Μία δυνατή στιγμή από τη ζωή
της Κλινικής;**

Γ.Χ. Έζησα πολλές τέτοιες στιγμές,
αλλά η πιο σημαντική και αξέχαστη
είναι η στιγμή της σωτηρίας ενός παι-
διού από σχεδόν βέβαιο θάνατο.

Χ.Κ. Νομίζω ότι μία από τις συγκινη-
τικές στιγμές της Κλινικής ήταν όταν,
στο τελείωμα του τριμήνου εξάσκησης
στην Παιδιατρική, οι φοιτητές μας
έφεραν πίτσες και αναψυκτικά, για
να κεράσουν τα στελέχη της Κλινικής
για τις γνώσεις που τους προσέφεραν.
Είναι ωραίο για κάθε γιατρό να νιώθει
όχι μόνο ότι βοηθάει τους ασθενείς
του, αλλά και τη νέα γενιά γιατρών
να νιώσει αυτό τον ενθουσιασμό της
προσφοράς.

**Τι θα συμβουλευάτε
τον σημερινό γονιό;**

Γ.Χ. «Ζήστε μια καλή εγκυμοσύνη,
χωρίς στρες για τη μέλλουσα μητέρα.
Ξεκινήστε με πολλή αγάπη και τρυ-
φερότητα για το παιδί σας, που δεν
πρέπει να λιγοστέψει ποτέ. Προσέξτε
ιδιαίτερα τα πέντε πρώτα χρόνια της
ζωής του, κατά τη διάρκεια των οποί-
ων σχηματίζονται τα σημαντικότερα
κυκλώματα του εγκεφάλου, που θα
καθορίσουν την ευτυχία του για την
υπόλοιπη ζωή του».

Χ.Κ. Θα συμβούλευα τον νέο γονιό
να αφιερώνει ποιοτικό χρόνο στα
παιδιά του, όχι πολλά δώρα και υλικά
αγαθά, αλλά αγκαλιά και αληθινή
επικοινωνία!

Η ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ
ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΚΑΝΑΚΑ-GANTENBEIN
ΜΑΣ ΑΠΑΝΤΑ

**Διευθύνοντας μια Πανεπιστημιακή Κλινική,
ποιες είναι οι προκλήσεις στον τομέα της υγεί-
ας αλλά και της έρευνας;**

Οι προκλήσεις στον τομέα της υγείας των παιδιών είναι
η εξασφάλιση σωματικής αλλά και ψυχικής υγείας, η
προαγωγή της σωματικής τους δραστηριότητας και η
κινητοποίηση για καλλιέργεια του ψυχικού τους κόσμου και
της έννοιας της αλληλεγγύης. Στην έρευνα με ενδιαφέρει
να μειωθεί ο κίνδυνος των επερχόμενων γενεών από την
παχυσαρκία και τις συνέπειές της, αλλά και η μελέτη και
μείωση των παραγόντων κινδύνου για την εξάπλωση των
αυτοάνοσων νοσημάτων.

**Οι δωρεές και η ιδιωτική πρωτοβουλία είναι
καλοδεχούμενες, όμως η εύρυθμη λειτουργία
της Κλινικής σας είναι κυρίως μέλημα της
πολιτείας. Ποιο είναι το αίτημά σας προς την
πολιτεία σήμερα;**

Το αίτημά μου προς την πολιτεία μας είναι να στελεχωσει
το παιδιατρικό μας νοσοκομείο, το μεγαλύτερο Παιδιατρικό
νοσοκομείο της χώρας, με μόνιμο ιατρο-νοσηλευτικό προ-
σωπικό, το οποίο θα μπορέσει να προσφέρει σταθερά την
καλύτερη δυνατή περίθαλψη στα παιδιά της χώρας.